

ФІЛОСОФІЯ БАНКУ ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Теорія організації, яка складається із багатьох концепцій, базується на тому, що організації наділені спільними характеристиками і можуть розглядатися як соціальний феномен. Традиційно основою теорії організації вважаються роботи німецького вченого М. Вебера, який працював над розробкою базового визначення організації.

Так, М. Вебер один із перших виділив поняття «ціль» організації. Також дослідженням сутності організації займався Ч. Бернارد і його послідовники. На їхню думку, організація є системою свідомих скоординованих дій або зусиль двох або ж більше індивідумів [5, с. 67].

Було також зазначено, що організації потрібна комунікація – готовність членів організації до спілкування між собою і зовнішнім світом для реалізації спільної справи.

Особливо при цьому підкреслювалася роль керівників. Саме вони покликані встановлювати контакти, розробляти мотивацію і приймати рішення.

Представники класичної школи, такі як Г. Гант, Я. Гамільтон, Дж. Муні, Ф.Ч. Тейлор, Г. Емерсон сформулювали універсальні ознаки функціонування організації. Ділові відносини розглядалися як формалізовані, проблеми здійснення контролю зводилися лише до зовнішнього контролю, запроваджено розподіл на програмуючу і програмовану працю, інтелектуальну і фізичну. Організація ними розглядалася як проектуємий інструмент для досягнення цілі [1, с. 32].

В рамках школи були сформовані принципи делегування повноважень, суміщення прав і відповідальності, нормування влади, зовнішнього контролю та інше. Таким чином, була закладена теоретичну базу соціології організації.

Г. Саймон, Нобелівський лауреат з економіки за роботу по теорії організації, не вважає за потрібне відділяти цілі організації від індивідів, навіть якщо індивід вважає ціль загальноорганізаційною (загальною для організації стратегії). В сучасних умовах в літературі широко застосовується поняття «організаційна межа», яке включає поняття «зовнішнє середовище» для організації, і яке має як фізичне, так і соціальне середовище [3, с.27].

Наступним кроком було створення типології організації. Виходячи з практики інших галузей (хімія, біологія), де основу структурування знань становить досить широка і чітка система класифікації, можна виділити ряд ключових параметрів – характеристики, які притаманні більшості організації.

В зарубіжній літературі поряд з поняттям класифікація досить часто використовуються близькі поняття – типологія і таксономія. Найбільш загальні форми типології сягають корінням в традиції або ж здоровий глузд. Наприклад, організації можуть бути прибутковими і збитковими, що переконує нас в тому, що подібні класифікації добре підходять лише для конкретного застосування.

Іншими критеріями класифікації може бути обраний предмет діяльності. Тоді можна виділяти освітні, фінансові, медичні та інші організації. Дана класифікація охоплює значно ширший спектр, ніж попередня, але подібна типологія навряд чи може вважатися прийнятною.

Доцільно будувати класифікацію організації, виходячи з їхнього внеску в суспільну діяльність. Згідно такого підходу виділяють наступні види організації: виробничі, які виробляють товари, що споживаються суспільством; громадські, орієнтовані на політичні цілі, в тому числі організацію влади; асоціативні, які займаються вирішенням конфліктних ситуацій; відповідальні за освіту, культуру та мистецтво [3, с.41].

Інша система типології, яка була розроблена в 1962 р. ґрунтується на понятті вигоди. Основою класифікації в даному випадку є вигода від послуг, які надають організації. Відповідно до даної класифікації виділяють: взаємовигідні, члени яких будують взаємовідносини на взаємовигідних, рівних умовах; ділові, ціль яких прибуток; діючі заради суспільної вигоди.

Комерційні банки, в сучасних умовах працюючи в економічній ситуації, яка постійно змінюється, повинні реагувати на нові соціальні процеси, явища і фактори, які виникають. Фактори, що впливають на банк, можна умовно поділити на п'ять основних груп: політичні, юридичні, економічні, соціальні, технологічні.

Не потребує додаткових доказів і той факт, що на діяльність банків має вплив як міжнародна, так і внутрішня державна політика. зміни в соціальному середовищі впливають на банки через клієнтів та персонал банку. Так банківська діяльність досить трудомістка, персонал відіграє вирішальну роль, особливо у великих банках [4, с.34].

Новітні технології на протязі останніх 10 років докорінно змінили банківську діяльність. Великі банки як в Україні, так і за кордоном вкладають великі суми коштів для впровадження та модернізації програмного забезпечення. Такі зміни відповідно впливають на продуктивність праці і роботу персоналу, швидкість комунікації і види банківських послуг, які надаються.

Нові технології, які в свою чергу полегшують доступ до інформації і які роблять його більш швидким, відповідно можуть змінити кількість рівнів управління, які потрібні для організації і сприяти децентралізації. Тим не менше головні офіси тепер мають змогу підтримувати постійний зв'язок із своїми відділеннями через різні канали зв'язку, що в свою чергу навпаки може призвести до зростання централізації, коли всі рішення приймаються в головному офісі, але з більшою швидкістю. Основним завданням менеджерів в таких умовах є структуризація компанії таким чином, щоб отримати із застосування технологій максимальну користь [4, с.39].

Оскільки об'єми банківського бізнесу невинно зростають і він стає деперсоніфікованим, споживачі банківських послуг здійснюють все більший тиск на менеджерів банку з тією метою, щоб вони відповідальніше ставилися до прийняття рішень. Це в свою чергу змушує компанії діяти по правилах добросовісних громадян, щоб уникнути негативної репутації.

Банківські працівники в багатьох країнах Європи, і в Україні надають допомогу і консультують малий бізнес, беруть участь в добродійних акціях. На державному рівні співробітники банків залучаються до участі в роботі громадських організацій (як, наприклад, центри консультування боржників у Великобританії) для ознайомлення останніх з думкою банківських експертів. Це є збитковим для банків, але з іншого боку підвищує їхній престиж і покращує репутацію.

Банки, як правило, прийнято розглядати як суто фінансові установи, але не слід забувати й про їх роль в суспільстві у забезпеченні його нормального функціонування. З цієї позиції банки слід розглядати як структуру в системі інформаційних зв'язків у суспільстві. Головним призначенням банків як інформаційних структур – є забезпечення за допомогою збору, обробки і використання інформації про перебіг соціально-економічних процесів нормального стану суспільства [2, с.145].

В ринкових умовах банки є основним елементом процесу виявлення, задоволення і формування соціальних потреб в країні. Для того, щоб банківська система мала можливість здійснювати таку діяльність вона повинна бути саморегулюючою і самоуправляючою. В даному випадку під самоуправлінням слід розуміти такий вид управління, який здійснюється елементами даної системи. Самоуправління завжди носить усвідомлений характер і має свого носія – суб'єкт самоуправління.

Саморегулювання передбачає самостійне реагування об'єкта управління на зовнішній вплив, який порушує його нормальне функціонування. Таким чином, банки здатні і до саморегулювання і до самоуправління.

Банки в умовах конкуренції вимушені постійно займатися пошуком сфер життєдіяльності суспільства, які мають потребу в грошових коштах. Здійснюючи кредитування і надаючи інші банківські послуги фізичним та юридичним особам, банки одночасно виконують функції: органа самоуправління в банківській системі, оскільки основний результат діяльності цієї системи забезпечується банківською діяльністю та суб'єкта самоуправління для суспільства є ринковою економікою.

Таким чином, в умовах стрімкого розвитку економіки, діяльність банків носить подвійний характер. Вони є не тільки комерційними структурами, але також і важливими соціальними інститутами. Як комерційна структура банк зацікавлений в отриманні максимально можливого прибутку. А як соціальний інститут вони є головною ланкою фінансової інфраструктури і поряд із бюджетною системою покликані забезпечити стабільні умови функціонування держави і підвищення рівня життя населення.

Список використаних джерел

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия /пер. с англ.; СПб. : Питер Ком, 2008. 416 с.
2. Буніч П.Г. Новые ценности. М.: ИКЦ «ДИС», 2011. 234 с.
3. Заславская Т.И., Рывкина Р. В. Социология экономической жизни. Очерки теории. Х.: Бурун Книга, 2010. 189 с.
4. Криклий О.А., Маслак Н.Г., Пожар О.М. Менеджмент банків: організація, стратегія, планування: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 152 с.
5. Питерс Т., Уоттерман Р. В поисках эффективного управления. К.: УВПК, Екс об, 2009. 304 с.